

23.6.2016

Asianro: 208/00.01.00.01.00/2016

Sisäministeriö
(kirjaamo@intermin.fi)
Elina Hirttiö

Viite: Lausuntopyyntönnö 29.6.2016, SMDno-2015-2044
Asia: Ampuma-aselain ja rikoslain muuttaminen

Suomen riistakeskus kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntonsa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ampuma-aselain ja rikoslain muuttamisesta, jonka tavoitteena on uudistaa ja sujuvoittaa aselupamenettelyä aseturvallisuutta vaarantamatta.

Tavoitteena on uudistaa ampuma-aseen ja aseiden osan hankkimis- ja hallussapitolupamenettelyä joustavammaksi ja selkeämmäksi turvallisuusnäkökohdista tinkimättä. Aselupamenettelyä uudistettaisiin muun muassa lupamenettelyä sähköistämällä ja vähentämällä turhakaksi todettua käyntiasiointia. Aseiden elinkaaritietojen hallintaa parannettaisiin rekisteröimällä aseet poliisin asetietojärjestelmään jo silloin, kun ne siirtyvät aseelinkeinoharjoittajan haltuun. Esitys ei sisällä luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia muutosehdotuksia, vaan edellytykset luvan saamiselle säilyisivät ennallaan.

Suomen riistakeskus pitää esityksen tavoitetta hyvänä ja hyvin tarpeellisena. Esitettyjä muutoksia säännöksiin voidaan myös pitää pääsääntöisesti hyvinä ja kannatettavina.

Haluamme kuitenkin tuoda esiin muutamia seikkoja sisäministeriön harkittavaksi tämän uudistustyön yhteydessä.

Kotipaikkasidonaisuus aselupien vireillepanon osalta ehdotetaan poistettavaksi. Siten aselupaa voisi jatkossa hakea myös muusta poliisilaitoksesta kuin hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselta. Tietyllä tapaa harmillista on ollut kehitys, jossa poliisilaitosten koon kasvaessa hakijan kotipaikan tai kotikunnan poliisilaitoksella ei välttämättä ole enää sellaista hakijan tuntemusta, joka puoltaisi sitä, että aselupaa koskeva hakemus tulisi ratkaista nimenomaan tässä poliisilaitoksessa. Siten tosiasiallisen hiljaisen tiedon hyödyntämismahdollisuudet ovat heikentyneet ja lupa-asian ratkaisemisessa joudutaan käyttämään muita tietoja sekä hakijan antamia selvityksiä.

Kotipaikkasidonaisuudesta luopumisen voidaan kuitenkin katsoa joustavoittavan lupamenettelyä. Hakija ei voisi kuitenkaan määritellä itse sitä, mikä poliisilaitos ratkaisee hänen hakemuksensa, vaan Poliisihallituksella olisi mahdollisuus esimerkiksi keskittää tiettyjen lupa-asoiden ratkaiseminen jollekin tai joillekin poliisilaitoksille tai järjestää valtakunnallisia työjonoja. Haluamme korostaa, että sisäministeriön ja Poliisihallituksen tulee huolehtia siitä, että aselupamenettelyn ja siihen liittyvän lupaharkinnan tulee olla asiallista ja hyvän hallinnon mukaista sekä yhtenäistä niin, ettei samassa asiassa olisi mahdollista saada eri sisältöistä päätöstä eri poliisilaitoksilta. Maassamme on tällä hetkellä useita poliisilaitoksia, joiden nykyistä menettelyä ja esittämiä vaatimuksia luvanhakijoille esim. erilaisista selvityksistä ja hallussa olevista aseista luopumiselle ei voida pitää tarkoituksenmukaisina. Tyypillisesti asiakkaat eivät ole tuoneet näitä epäkohtia esille, koska heillä on ollut jopa perusteltu epäily siitä, että se todennäköisesti haittaisi heidän asiansa käsittelyä. Näin ollen on jopa todennäköis-

tä, että nämä em. menettelyt eivät välttämättä ole tällä hetkellä kattavasti sisäministeriön tai Poliisihallituksen tiedossa.

Haluamme tuoda jälleen sisäministeriön harkittavaksi tässä yhteydessä jo aikaisemmin esittämämme vaihtolupamenettelyn. Näkemyksemme mukaan se voisi toimia huomattavalla tavalla aseturvallisuutta myös yleisellä tasolla edistävästi kun tarpeettomia, vanhoja ja jopa epäkuntoisia sekä käyttäjälleen vaarallisia aseita poistuisi. Menettely voisi toimia esimerkiksi siten, että ase-elinkeinon harjoittajan (aseliike) kanssa asioidessaan asiakas voisi luovuttaa vanhan markkina-arvoa omaavan aseensa liikkeeseen ja saada sen vaihdettua uuteen tai uudempaan vastaavan tyyppiseen aseeseen ja elinkeinonharjoittaja tekisi tästä tarvittavat merkinnät käytössään olevaan asetietojärjestelmään sekä asiakkaan että liikkeen osalta. Arvottomien tai vähäarvoisten aseiden osalta menettely voisi toimia myös siten, että henkilö luovuttaisi aseensa valtiolle hävitettäväksi ja saisi sen tilalle maksutta aseluvan hänelle uuden aseensa hankkimiseen. Tämä vaihtolupamenettely luonnollisesti myös parantaisi ammattimaisten ase-elinkeinonharjoittajien taloudellisia toimintamahdollisuuksia.

Asekeräilijöiden osalta esitetyn tiedostonpitomahdollisuuden poistamisen sijaan tulisi näkemyksemme mukaan mahdollistaa heidän rinnastamisensa tietyllä tavalla ase-elinkeinon harjoittajiin. Tietyille keräilijöille tulisi elinkeinonharjoittajien tapaan mahdollistaa poliisin asetietojärjestelmään kirjautuminen ja aseiden ja mahdollisesti niihin hankittavien osien rekisteröiminen ja ilmoittaminen järjestelmään. Vakavasti otettavat asekeräilijät eivät ole käsityksemme mukaan käyttäneet tiedostonpitomahdollisuuttaan väärin, eivätkä luo turvallisuusriskiä tulevaisuudessakaan. Esitetty muutos sen sijaan vaikeuttaisi heidän keräilyään ja aiheuttaisi heille jopa huomattavia kustannuksia ja todennäköisesti johtaisi kulttuurisesti arvokkaan asekeräilyharrastuksen hiipumiseen ja rappeutumiseen tulevaisuudessa.

Suomen riistakeskus,

Jari Pigg
apulaisjohtaja

